

JULKISEN SANAN NEUVOSTO 2007

Puheenjohtaja erosi, neuvosto toimi normaalisti

Puheenjohtaja Kalevi Kivistön irtisanoutuminen kesken kolmivuotiskauden asetti neuvostolle uudistuspaineita. Kivistö jätti erokirjeen 22.9. perustellen päätöstään televisio-ohjelman ajojähdillä. Neuvosto ja toimiston henkilökunta pahoittelivat arvostamansa puheenjohtajan lähtöä. Neuvoston toiminta jatkui kuitenkin normaalisti, ja kaikki suunnitellut kokoukset pidettiin varapuheenjohtajien johdolla. Uutta puheenjohtajaa ei ollut valittu vuoden loppuun mennessä.

Vuoden lopussa päätti kautensa peräti kuusi neuvoston jäsentä: varapuheenjohtajat Jari Lindholm ja Matti Rönkä sekä jäsenet Harri Aalto, Heikki Airaksinen, Jaakko Lähteenmaa ja Eija Niinikoski. Myös varajäsenet Merja Ahtiainen, Arto Henriksson, Henna Jartti, Hilikka Kakko-Helle, Katja Komonen, Axa Sorjanen ja Maija Toppila saivat kautensa päätökseen.

Uusiksi varsinaisiksi jäseniksi vuoden 2008 alussa alkavalle kolmivuotiskaudelle valittiin toimittaja Sari Autio (varajäsenen päätoimittaja Arto Henriksson), vastaava tuottaja Jussi Eronen (päätoimittaja Risto Pohjanpalo), toimitusjohtaja Pekka Iivanainen (äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja Merja Ahtiainen), tuottaja Juha Kulmanen (kehityspäällikkö Armi Kyyräinen), viestintälakimies Janne Laukkanen (neuvottelupäällikkö Tuovi Orpana), oikeustoimittaja Susanna Reinboth (toiminnanjohtaja Henna Jartti) ja päätoimittaja Matti Saari (päätoimittaja Maija Toppila).

Julkisen sanan neuvosto kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa. Puheenjohtajisto oli koolla kahdeksan kertaa. Yksi historiallinen käännekohta koettiin maaliskuussa, kun neuvoston pitkäaikainen sihteeri Pirkko Vuortama jäi eläkkeelle.

Kivistön eron jälkeen kannatusyhdistys muutti neuvoston perussopimusta. Muutoksen voi kiteyttää siten, että aiemmat puheenjohtajiston tehtävät siirrettiin puheenjohtajalle. Hänelle annettiin myös itsenäistä ratkaisuvalltaa, jos kantelu on selkeästi vapauttava ja periaatteelliselta merkitykseltään vähäinen. Puheenjohtaja veloitettiin myös aktiiviseen esiintymiseen julkisuudessa. JSN:n historian ensimmäiset puheenjohtajapäätökset teki varapuheenjohtaja Matti Rönkä, joka joulukuussa päätti kanteluiden ottamisesta neuvoston käsittelyyn.

Vuoden aikana neuvostolle lähetettiin 125 kantelua ja se antoi 62 päätöstä. Osa vuonna 2007 vastaanotetuista kanteluista käsiteltiin edellisvuosien tapaan vasta alkuvuonna 2008, joukossa esimerkiksi Jokelan koulusurmien uutisointiin liittyvät kantelut. Vuosirajan ylittyminen johtuu

neuvoston kokousrytmistä: vuoden viimeinen kokous pidetään joulukuun alkupuolella, jonka jälkeen toimistoon ehtii tulla uusia kanteluita ennen vuodenvaihdetta. Lisäksi tiedotusvälineille annetaan kaksi viikkoa aikaa laatia vastine kanteluun.

Viidennes päätöksistä langettavia

Osa kanteluista ei päätynyt neuvoston ratkaistaviksi vaan ne karsittiin ennakkoon. Puheenjohtajisto ja puheenjohtaja karsivat kanteluita esimerkiksi kolmen kuukauden määräajan ylittymisen tai asianomistajan suostumuksen puuttumisen perusteella.

Neuvoston toimisto esikarsi kanteluista 21 kappaletta. Esikarsinnan piiriin kuuluvat sellaiset kantelut, jotka kohdistuvat muihin kuin JSN:n perussopimuksen allekirjoittaneisiin tiedotusvälineisiin. Esikarsitut kantelut kohdistuivat useimmin internetin keskustelupalstoihin, mainosjulkaisuihin tai pieniin yksityisiin ilmaislehtiin.

Sanoma- ja paikallislehtiin kohdistuvista kanteluista tehtiin **41** ratkaisua (**joista langettavia 8**), aikakauslehdistä **kahdeksan (4)**, ilmais- ja kaupunkilehdistä **kuusi (0)** ja sähköisistä viestimistä **seitsemän (2)** ratkaisua. Sekä Yleisradion että MTV3:n televisio-ohjelmista tehtiin **kolme** päätöstä ja kaupallisista radiokanavista **yksi** päätös.

Neuvoston päätöksistä 22 prosenttia oli langettavia. Vuonna 2006 prosentti oli 21.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi neuvostolta vuoden kuluessa kaksi lausuntoa liittyen EU:n televisiodirektiiviin ja television uutisvälähdysten käyttöoikeuteen. Lausunnoissa korostettiin sananvapauden ja journalistisen päätösvallan tärkeyttä sekä sitä, että toimituksellisen ja maksetun aineiston rajaa ei saisi nykyisestä enää hämärtää.

Haasteena nettisivustot

Suurin osa vuonna 2007 tehdyistä kanteluista kohdistui jälleen yksityiselämän suojaan. Muita usein käytettyjä kanteluiden perusteita olivat esimerkiksi samanaikaisen kuulemisen laiminlyönti ja leimaava kirjoittelu. Neuvosto sai käsiteltäväkseen vain kolme piilomainontaan kohdistuvaa kantelua, mutta jokainen johti langettavaan päätökseen.

Neuvosto käsitteli myös useita virheisiin ja oikaisuihin liittyviä kanteluja ja päätyi ihmettelemään, kuinka vastahakoisesti jotkut tiedotusvälineet julkaisevat oikaisuja. Vastineita puolestaan oli joissakin tapauksissa päädytty käsittelemään tai kommentoimaan siten, että vastineen kirjoittajan sanoma vääristyi, mitä neuvosto piti erityisen vakavana.

Internet haastoi myös neuvoston. Yhä useampi kantelu kohdistui netissä julkaistuun aineistoon. Toukokuussa neuvosto antoi lausuman verkkojulkaisuista. Lausuman pyrkimys oli saada tiedotusvälineet laatimaan selvät pelisäännöt sivustoillaan käytävälle verkkokeskustelulle.

Nettikeskusteluissa JSN:n itsesääntelyyn sitoutuneet tiedotusvälineet noudattivat neuvoston linjauksia, näin ainakin neuvoston tekemien päätösten perusteella. Väärien tietojen julkaisemisen osalta vahvistettiin periaatetta, jonka mukaan oikaisu on tehtävä siinä välineessä, jossa virhe on julkaistu. Ei riitä, että lehti julkaisee oikaisun vain printtilehdessä, jos väärät tiedot ovat olleet luettavissa myös lehden verkkosivuilla.

Haastattelun pelisäännöt kiinnostivat

Neuvosto ei kutsunut kokoon perinteistä teemaseminaaria vaan valmistautui jo vuoden 2008 juhlaseminaariin, joka järjestetään marraskuussa JSN:n 40-vuotismerkkipäivän kunniaksi.

Neuvoston toimistoon tuli paljon kyselyitä haastattelun pelisääntöihin liittyen. Opastusta kaivattiin niin haastateltavan kuin haastattelijankin oikeuksiin. Neuvoston periaatelausuma haastattelusta on annettu jo vuonna 1981, joten oli taas aika muistuttaa sen sisällöstä. Marraskuussa neuvosto järjesti keskustelutilaisuuden haastattelun tarkistamisen periaatteista. Keskustelutilaisuudessa pohdittiin haastateltavien oikeuksia ja mahdollisuuksia vaikuttaa haastattelun sisältöön ja julkaisemiseen. Keskustelutilaisuudessa JSN:n periaatteista alusti varapuheenjohtaja Jari Lindholm. Tilaisuuteen osallistuivat Poliitiikan toimittajat ry:n ja Taloustoimittajat ry:n puheenjohtajat sekä joukko talousviestinnän vaikuttajia ja toimittaja-kansanedustaja Tuulikki Ukkola.

Haastattelu oli myös yleinen teema, kun sihteerit kiersivät luennoimassa yliopistoissa ja korkeakouluissa sekä erilaisten järjestöjen tilaisuuksissa.

Palstatilaa neuvostolle

Neuvoston edustajat osallistuivat tilaisuuksiin ja antoivat haastatteluja, joissa käsiteltiin hyvää journalistista tapaa. Neuvoston entinen puheenjohtaja, kansanedustaja Jacob Söderman kertoi JSN:n toiminnasta Mediapäivillä huhtikuussa Helsingin messukeskuksessa.

Syksyn kuluessa JSN sai paljon palstatilaa, kun tiedotusvälineet puivat Kivistön eron seurauksia ja neuvoston tulevaisuutta. Joukkoon mahtui paljon rakentavaa kritiikkiä, mikä antoi eväitä neuvoston uudistumisprosessiin.

Syksyn kuluessa valmistauduttiin neuvoston uusien nettisivujen julkaisemiseen vuoden 2008 puolella. Tarjouskilpailun sivuston teknisestä toteutuksesta voitti helsinkiläinen VBS Net Oy. Sivujen graafisen ilmeen suunnittelijaksi valittiin Susanna Zographos Z-Factorystä.

JULKISEN SANAN NEUVOSTON KANNATUSYHDISTYS 2007

Julkisen sanan neuvoston toiminta rahoitettiin jäsenyhteisöjen maksamin vuosimaksuin ja valtionavulla. Oikeusministeriö myönsi neuvoston toiminnan tukemiseen valtion vuoden 2007 tulo- ja menoarviosta 79 050 euroa, joka oli 2 euroa enemmän kuin vuonna 2006. Avustus maksettiin oikeusministeriön talousarvion momentilta 25.01.51 kolmessa erässä. Jäsenyhteisöt maksoivat kertomusvuonna 101 895 euroa. Valtion osuus yhdistyksen tuloista oli 43,7 prosenttia.

Yhdistyksen johto ja neuvoston puheenjohtaja keskustelivat oikeusministeri Tuija Braxin kanssa mahdollisuuksista kasvattaa valtion osuutta neuvoston rahoituksessa. Asiaan on määrä palata tulevaisuudessa, koska inflaatio ja neuvoston toiminnan laajentuminen entisestään pienentävät valtion suhteellista osuutta neuvoston rahoituksessa.

Kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin toukokuun vuosikokouksessa puheenjohtaja Arto Nieminen. Hallitukseen valittiin kanavapäällikkö Riitta Pihlajamäki, joka toimi varapuheenjohtajana, ja Jukka Holmberg. Hallitus muuttui kaksijäsenisestä kolmijäseniseksi, kun edellisvuonna hyväksytyt säännöt tulivat voimaan. Kaikki hallituksen jäsenet ovat tehtävässään ensimmäistä kertaa.

Alkuvuodesta hallitustyöskentelyä johti johtaja Jorma Miettinen, ja varapuheenjohtajana toimi päätoimittaja Timo Vuortama. Vuortama ehti olla Suomen sanomalehtimiesten liiton ja Journalistiliiton edustajana JSN:n ja Jusanekin toiminnassa eri tasoilla mukana yli 35 vuotta. Hän toimi mm. koko 1970-luvun neuvoston osa-aikaisena sihteerinä ja 1980 luvun alussa kolmivuotiskauden neuvoston varapuheenjohtajana. Neuvoston lisäjäsen Vuortama oli 1983–1992. Tämän jälkeen hän edusti Journalistiliittoa kannatusyhdistyksessä.

Tilintarkastajina toimivat talouspäällikkö Marjut Mikkonen ja toimitusjohtaja Jukka Virta ja varatilintarkastajina pääsihteerit Eila Hyppönen ja laskentapäällikkö Marjo Vänskä.

**Puheenjohtajalle
terävämpi profiili**

Vuoden aikana hallitus kokoontui peräti kahdeksan kertaa. Perussopimuksen muutokset ja JSN:n puheenjohtajatilanne työllistivät eniten hallitusta syksyllä. JSN:n puheenjohtajan Kalevi Kivistön erottua syyskuussa kannatusyhdistys päätti muuttaa neuvoston perussopimusta siten, että puheenjohtajalle hyväksyttiin mediatausta. Neuvosto ei tämän jälkeen pystynyt yksimieliseen puheenjohtajavalintaan, jota perussopimus siltä edelleen edellytti. Kannatusyhdistys päätti (15.1.2008) siirtää puheenjohtajan valinnan itselleen. Perussopimuksen uusinnan yhteydessä myös neuvoston koko kasvoi yhdeksästä kymmeneen jäseneseen.

Neuvoston sihteeri vaihtui helmi-maaliskuun vaihteessa, jolloin yli 20 vuotta yhdistystä palvellut Pirkko Vuortama jäi eläkkeelle. Uutena sihteerinä aloitti jo helmikuun puolella Nina Porra. Kirjanpitäjänä oli Marja Pesonen. Keväällä yhdistyksen palkkahallintoon liittyvät tehtävät siirrettiin Tilitoimisto Maria Vuorenmaalle, jolle päätettiin siirtää myös yhdistyksen kirjanpito vuoden 2008 alusta. Loppuvuodesta aloitettiin neuvoston www-sivujen uusiminen. Uusien sivujen myötä niiden ylläpito jää toimiston huoleksi.

Työsuhteessa ollut siivooja Jonna Hagelberg irtisanoutui vuoden lopussa. Hallitus päätyi ratkaisuun, jonka mukaan neuvoston sihteeri Nina Porra huolehtii toimiston siisteydestä erillistä korvausta vastaan varsinaisen työaikansa ulkopuolella.

Vuotuinen seminaari jätettiin kertomusvuonna väliin osin säästösyistä ja osin siksi, että vuosi 2008 on 40-vuotisjuhlavuosi, jolloin pidetään juhlavampi seminaari. Kansainvälinen yhteistyö rajoittui pariin eteläamerikkalaiseen vierailuun neuvostossa.

Osoite muuttui

jälleen Vironkaduksi

Neuvoston vuokraisäntä Mariankadulla vaihtui Muoviteollisuus ry:stä Asianajotoimisto Ylikrakaksi jo 2006. Kertomusvuoden keväällä neuvoston toimisto irtisanottiin vuokraisännän laajentumissuunnitelmien vuoksi. Alkukesällä sihteerit katsastivat viitisentoista vaihtoehtoa uudeksi toimistoksi.

Sopiva ja hyvä löytyi edelleen Kruununhaasta Vironkatu 3 D:n kolmannesta kerroksesta. Ns. Höijerin talo on rakennettu 1879, ja siinä on jossakin vaiheessa toiminut mm. Suomen Hopeatehdas. Näin neuvosto palasi Vironkadulle, jossa se ennen Mariankatua oli Vironkatu 8:ssa. Toimiston käyttöön tuli 134 neliötä, mikä on kolmanneksen enemmän kuin Mariankadulla. Lisätila tuli tarpeeseen.

Yhdistyksen jäsenet

ja niiden edustajat

Kannatusyhdistyksen jäsenyhdistykset, niiden edustajat ja varaedustajat olivat seuraavat 2007:

Jäsenyhdistykset

Aikakauslehtien Liitto

Kaupunkilehtien Liitto

Radio- ja televisiotoimittajien liitto

Sanomalehtien Liitto

Sanomalehtien Liitto/Paikallislehtien neuvottelukunta

Suomen Journalistiliitto

Suomen Televisioiden Liitto

Suomen Radioiden Liitto

Yleisradio Oy

Jäsenten edustajat

AL toimitusjohtaja Matti Ahtomies

SL johtaja Jukka Holmberg

KLL toiminnanjohtaja Henna Jartti

STL johtaja Jorma Miettinen

RTTL toimittaja Jari Niemelä

SRL toimitusjohtaja Stefan Möller ja toimitusjohtaja Leo

Rantanen

YLE kanavapäällikkö Riitta Pihlajamäki ja ohjelmistojohtaja

Heikki Seppälä

PL päätoimittaja Juha Haapakoski

SJL puheenjohtaja Arto Nieminen

Edustajien varajäseniä

päätoimittaja Arto Henriksson (Haapakoski)

toimittaja Raino Hurme (Niemelä)

markkinointi- ja tutkimusjohtaja Saara Itävuori (Ahtomies)

päätoimittaja Marja-Leena Keinänen (Jartti)

toimitusjohtaja Juha-Pekka Louhelainen (Miettinen)

johtaja Kristiina Markkula (Holmberg)

Yhdistyksen sihteeri Ilkka Vääntinen

Neuvoston sihteeri Nina Porra